

Giới Thiệu Cựu Ước

Bài 19 GIÊ-RÊ-MI & CA THƯƠNG

Mục Sư Hồ Xuân Phước

GIÊ-RÊ-MI

Câu Chìa Khóa: 2:19

Tội ác người sẽ sửa phạt người, sự bội nghịch người sẽ trách người, nên người khá biết và thấy rằng lia bỏ Giê-hô-va Đức Chúa Trời người, và chẳng có lòng kính sợ ta, ấy là một sự xấu xa cay đắng, Chúa, là Đức Giê-hô-va vạn quân phán vậy.

Những người thành công trong đời, vui hưởng giàu sang, tiền bạc nhiều, nhà cửa to lớn, xã hội tôn kính, ngưỡng mộ. Dựa vào những tiêu chuẩn này, Giê-rê-mi là một người thất bại hoàn toàn. Hơn 40 năm làm phát ngôn nhân cho Chúa, không ai lắng nghe. Cho dù dân và người lãnh đạo tiếp tục sống trong thái độ chai lỳ, tội lỗi, Giê-rê-mi kiên trì rao giảng Lời Chúa.

Bị tra tấn, tống giam (37:11), bị quăng xuống hố, lút dưới bùn (38:6), bị anh em trong gia đình hắt hủi, trở mặt (12:6). Suốt đời, Giê-rê-mi đứng lẻ loi, trung tín rao giảng Lời Chúa, than khóc cho số phận đau thương của quê hương mình. Trong mắt người, Giê-rê-mi là một hình ảnh thất bại. Nhưng trong mắt Chúa, Giê-rê-mi là một người thánh thành công rạng rỡ— luôn trung thành với Chúa trong sứ mạng, trả giá cao, vâng phục trọn vẹn cho đến chết. Sứ điệp của Giê-rê-mi rất đơn giản: **ăn năn, quay về với Chúa**, nếu không – Chúa sẽ trừng phạt.

Giê-rê-mi là một sách tiên tri đầy thương cảm, xúc động và cũng nhiều khúc mắc vì không trình bày theo thứ tự thời gian nhưng theo trình tự thần học. Sứ điệp của Giê-rê-mi chuyển tới và lui giữa các biến cố lịch sử. Sách được chia ra làm nhiều phần và các sứ điệp trong mỗi phần đều hướng về một chủ đề.

Giê-rê-mi phục vụ trong 40 năm cuối của vương quốc Giuđa, từ năm thứ 13 đời vua Giô-sia cho đến lúc quân đội Babylon tàn phá thành Giêrusalem. Trong thời gian này, Aicập chuyển mình thành một cường quốc. Giới lãnh đạo chính trị Giuđa bị giằng co giữa hai khuynh hướng đối nghịch: nên theo Aicập hay Babylon?

Các tiên tri trong thời này kêu gọi dân Giuđa không theo Aicập hay Babylon nhưng **theo Chúa**. Giê-rê-mi làm tiên tri cho vương quốc Giuđa, bắt đầu chức vụ trước khi Giuđa bị Babylon xâm chiếm, tức khoảng 5 năm sau thời phục hưng (II Các Vua **đoạn 23:3**, vua Giô-sia nghiêm chỉnh đọc Lời Chúa, triệt hạ toàn bộ thần tượng và tái lập sự thờ phượng Thiên Chúa). Tình trạng tâm linh đang đà xuống dốc trầm trọng.

Giê-rê-mi viết sách Ca Thương để than khóc thành Giêrusalem thân yêu. Giê-rê-mi phục vụ trong hai thời kỳ: tiền lưu đày và lưu đày. Bài học quý giá từ cuộc đời Giê-rê-mi là – Giê-rê-mi hết lòng trung tín, chuyên tâm trong chức vụ mà mất mình không thấy được kết quả. Thành quả hiển nhiên trong chức vụ hầu việc Chúa không phải thước đo của Chúa.

Chúa chọn Giê-rê-mi lúc ông được bao nhiêu tuổi (1:5)? Trước khi Chúa hình thành ông trong lòng mẹ. Giê-rê-mi trả lời thế nào khi Chúa gọi (1:6)? *Con còn thơ dại, chẳng biết ăn nói làm sao!* Chúa quả quyết điều gì để khích lệ Giê-rê-mi (1:7-9, 17-19)? *Ta ở với con luôn để giải cứu* (1:8). Ngài đưa tay sờ

miệng – **đặt** Lời Ngài trong miệng ông. Giê-rê-mi **sợ** vì ông thuộc về phe thiểu số, đối diện với đám đông đầy đe dọa. Chúa nói, *Khi Ta đứng với con, Giê-rê-mi. Chúng ta là đa số. Ta là Đức Giê-hô-va vạn quân! Lời con nói không phải của con nhưng là của Ta.*

Sứ mạng của Giê-rê-mi được gói trọn trong 1:10: **nhổ, phá, diệt, đổ** đối với **dựng** và **trồng** (uproot, tear down, destroy and overthrow vs. build and plant). Bốn công tác tiêu cực, hai công tác tích cực. Chắc Giê-rê-mi muốn loan tin mừng để bà con hoan hỉ, vui vẻ, mến mộ. Nhưng đó không phải là ý Chúa. Chúa bảo Giê-rê-mi: *Con sẽ không được mến mộ. Con sẽ đứng một mình. Nhưng Ta sẽ ở với con luôn, bảo vệ con.*

Tiêu biểu cho việc **dựng** và **trồng** được ghi nhận trong 30:19, 20: *Từ nơi đó sẽ vang dội tiếng hoan ca. Ta sẽ cho dân số họ gia tăng. Ta sẽ làm cho họ được tôn trọng. Dòng dõi họ sẽ cường thịnh như thời Đa-vít. Ai phá hoại họ sẽ bị Ta trừng phạt.*

Đoạn 2:4-37 mô tả tình trạng đau thương của một dân tộc bỏ Chúa. Câu 8: thầy tế lễ, thầy dạy luật, người lãnh đạo chẳng những không còn nhắc đến Chúa mà còn chống nghịch Ngài. Chúa nói gì trong câu 13? *Chúng nó đã lìa bỏ Ta – nguồn nước sống mà tự đào lấy hồ. Hồ nứt ra, không chứa nước được (hồ thủng đáy).*

Vương quốc Y-sơ-ra-ên miền Bắc đã bị xâm chiếm nhục nhã 100 năm trước vì từ bỏ Chúa mà người Giu-đa miền Nam không lãnh hội được bài học đau thương này. Họ hứng lấy hậu quả thảm khốc xứng đáng với tội mình. Mặc dầu Giu-đa đang ở trong đáy sâu của hố thẳm tâm linh thất bại, Chúa vẫn thương nhớ họ. Ngài bảo Giê-rê-mi rao giảng điều gì (4:1-4)? *Từ bỏ thần tượng, quay trở về với Chúa để được phước hạnh. Nếu không, lửa phần nộ sẽ thiêu đốt họ.*

4:5-31 Giê-rê-mi mô tả hình ảnh điêu tàn của cuộc xâm lăng khốc liệt. Chúa nói gì trong 5:1? *Ta sẵn lòng tha thứ nếu tìm được một người công chính trong thành.* Chúa nói gì trong 7:3-4 về niềm tin sai trật họ đặt vào đền thờ? *Đừng để bọn lãnh đạo tinh thần lừa bịp các người bằng lý luận này: Một khi Đền thờ Chúa còn, Ngài chẳng bao giờ để cho thủ đô bị thất thủ.*

Giê-rê-mi đau buồn đến mức độ nào (9:1): *ước gì đầu tôi là suối nước, mắt tôi là nguồn lụy. Tôi sẽ khóc suốt ngày đêm vì đồng bào bị tàn sát.* Giê-rê-mi cô đơn đến mức độ nào (16:2)? *Đừng cưới vợ, sinh con trong xứ này!* Giê-rê-mi dứt khoát, trung tín đến mức độ nào (20:9)? *Nếu con không nhen danh Ngài mà nói nữa, thì trong lòng con như **lửa đốt cháy**, bọc kín trong xương con, và con mệt mỏi vì nín lặng, không chịu được nữa.*

Giê-rê-mi 18 và 19 là hai chương nổi bật nhất, ghi lại chuyến viếng thăm **lò gốm** của tác giả. Thợ gốm nặn đất sét trong chương 18. Giê-rê-mi đem một chiếc bình gốm đập vỡ ngay trước mắt giới lãnh đạo Do-thái tại trũng Hinôm, đồng đặc tuyên bố (19:10), *Chúa phán: Ta sẽ đập tan dân này và thành này như người ta đập vỡ bình gốm, không thể nào hàn gắn lại.* Ba bài học:

- (1) **Chúa tể trị** cuộc đời mỗi người “*tùy ý mình/NGÀI*” (18:1-4): hoàn cảnh, gia đình, xã hội, lịch sử - như thợ gốm định trước chi tiết sản phẩm sắp thực hiện. Chúng ta là những sản phẩm đặc biệt, quý giá. Chúa không vội vã trong tiến trình tâm linh quan trọng này.

- (2) **Đất sét** tượng trưng cho Giuđa và chúng ta— không có giá trị gì nếu không được bàn tay Chúa quyền năng đung đến. Tất cả thử thách cam go, thất bại, đau đớn đều nằm trong quyền tể trị của Chúa để hoàn thành sản phẩm tốt (18:4, 6).
- (3) **Bàn xoay** (18:3). Như thợ gốm điều khiển bàn xoay, Chúa tể trị (He is in complete control) mọi chi tiết và hoàn cảnh để hoàn thành điều tốt đẹp nhất trong mỗi chúng ta. Học chấp nhận ý Chúa và chương trình của Chúa.

Chúa bảo Giêrêmi làm gì trong 19:1-13? Dẫn vài trưởng lão và trưởng tế đến trũng Hinôm (bãi rác, nơi dâng trẻ con để tế tà thần), đập vỡ bình gốm ngay trước mặt họ, rao báo tai vạ: quân thù tàn sát, chim trời, thú rừng ăn thịt, thành phố đổ nát, điêu tàn.

Giới lãnh đạo đối phó với Giêrêmi như thế nào theo 26:8-16? Bắt để xử tử nhưng sau phải thả ra: *Mầy đáng chết* (8). *Tên này đáng bị xử tử vì nó dám trù ...* (11). Chương 36 ghi lại thảm kịch lớn lao nhất. Câu 5: Giêrêmi bị giam cầm, không được vào giảng dạy trong Đền thờ. Chúa bảo ông viết bài giảng để Barúc đọc trong Đền thờ. Mọi người đều nghe, kể cả vua Giêhôgiakim.

Vua làm gì (36:23)? Giật cuốn sách, lấy dao cắt ra, rồi vát vào lò đốt sạch. Vua không ăn năn và mặc nhiên tự xác định số phận mình. Chuyện gì xảy ra theo 39:1-8? Kinh thành thất thủ, vua Sêđêkia và tàn quân chạy trốn nhưng bị bắt. Sêđêkia chứng kiến tận mắt cuộc hành quyết các con mình và giới lãnh đạo Dothái. Sêđêkia bị móc mắt, xiềng và giải về Babylon.

Giêrimi bị bắt, được chăm sóc và trả tự do (39:12 & 40:1-5). Chương 40: Ghêđalia được bổ nhiệm làm tổng trấn Giuđa. Người chạy tị nạn trước khi quân Babylon tấn chiếm trở về, gặt hái một vụ mùa khá tốt. Ba tháng sau, Ghêđalia bị giết. Sợ Babylon trả thù, dân chúng chuẩn bị bỏ trốn qua Aicập (42:17). Giêrêmi khuyên dân cứ ở lại trong xứ nhưng họ không nghe theo (chương 42, 43). Chẳng những họ trốn sang Aicập như dự định mà còn bắt theo Giêrêmi và Barúc. Giêrêmi tiếp tục rao giảng Lời Chúa và theo lời truyền khẩu, ông bị ném đá chết Tại Aicập trong lúc thi hành sứ mạng.

CA THƯƠNG

Câu Chia Khóa: 2:11

Mắt ta hao mòn vì chảy nước mắt, lòng ta bối rối; Gan ta đổ trên đất, vì sự huỷ diệt con gái dân ta. Vì con trẻ và các con đương bú, ngắt đi nơi các đường phố trong thành.

Ca Thương là 5 bài ca than khóc thành Giêrusalem đổ nát, điêu tàn. Giêrêmi chứng kiến tận mắt cảnh tàn phá thành, Đền thờ, dân bị thảm sát và một số bị bắt dẫn đi lưu đầy. Ca Thương là lời cảnh cáo nghiêm trọng về hậu quả của tội lỗi mà Môise đã từng dạy trong Dân Số Ký 32:23: *tội chắc sẽ đổ lại trên các người*. Đây là lời nhắc nhở mạnh mẽ của Galati 6:7, *ai gieo giống chi, lại gặt giống ấy*. Tội lỗi luôn đem lại hậu quả đau thương. Người phạm tội phải trả giá cho tội lỗi mình.

Tất cả các sách tiên tri đều được đặt tên theo tác giả, nhưng Ca Thương là sách tiên tri duy nhất được đặt tên theo hành động của tác giả – than khóc.

Đoạn 1: Tiếng của thành: khoái lạc chung trong thú vui tội lỗi đi trước, hậu quả đau thương theo sau trong cô đơn.

Đoạn 2: Tiếng Chúa, *Ta không thiên vị ai*. Người nào phạm tội sẽ phải nhận lãnh hậu quả. *Đức Chúa Trời không chịu khinh để đâu, hề ai gieo giống chi, lại gặt giống ấy* (Gal 6:7).

Đoạn 3: Lời của nhà tiên tri: Bất hạnh đau thương là hậu quả đương nhiên của tội lỗi mình. Mỗi người phải hoàn toàn chịu trách nhiệm về hành động và thái độ của mình.

Đoạn 4: Lời của tài sản: vật chất ôm chặt trong lòng ngày nào sẽ được thay thế: đỏi kém thay vì cao lương mỹ vị, tro bụi thay thế lụa là (4:5), sợ hãi thay vì an ninh (18).

Đoạn 5: tiếng của dân lưu đày: khẩn xin ơn tha thứ và phục hồi. Không có đau thương nào lớn hơn đau thương theo sau sự cố tình phản nghịch Chúa.

Giêrêmi than khóc trong đau thương sâu đậm với tấm lòng tan vỡ vì dân Chúa đã làm đau lòng Chúa. Ông khóc vì dân tộc và vì thành thánh. Ông khóc vì tội lỗi và bản chất ích kỷ của dân mình. Mỗi khi chúng ta khóc, chúng ta khóc vì lý do gì? Vì Chúa hay vì chính mình? Lòng chúng ta có quặn thắt, có quan tâm cho công việc Chúa, Hội Thánh Chúa? Chúng ta có yêu thương những người Chúa yêu thương không?